

BNY-DK-002 **Fonológiaelmélet** ea.

Rövid történeti áttekintés - A fonetika alapjai - Generatív Fonológia - Problémák a lineáris modellel
- Szótagszerkezet, fonotaktika - Autoszegmentális fonológia - Lexikális fonológia - Prozódikus és metrikus fonológia - Kurrens elméletek: GP, OT, nem-formális és funkcionális elméletek

Fő olvasmány: **Siptár P. – Durand, J. (1997): Bevezetés a fonológiába** ([itt](#))

[Ajánlott szakirodalom](#)

Értékelés: 30-100% szóbeli vizsga + választhatóan: 30% órai munka, 2x20% kiselőadás -

stipistopi legkésőbb adott hét kedd éjfélig

Tematika, menetrend: *(a feltöltött diasorok archívak, a félév során fognak frissülni)*

	Dátum:	Téma:
1.	09.18.!!	(Bevezetés, szervezési feladatok) Fonetika és fonológia - vetítmény
2.	09.25.	Fonetika és fonológia Mandarin kínai tónusok
3.	10.02.	A fonológia területei, a fonológiai folyamatok típusai (Összefoglaló)
4.	10.09.	Rövid történeti áttekintés: strukturalizmus és generatív nyelvészet Strukturalista fonológia (fonémák és allofónok, minimálpárok és kiegészítő eloszlás, neutralizáció)
5.	10.16.	Az artikulációs fonetika alapjai - Erzsébet Magánhangzók, mássalhangzók, képzés módja és helye, zöngé. Gyakorlás ((Seeing Speech ; Cardinal Vowels ; Tones ; gyakorlás)) Crash course video on consonants .
ősz szünet		
6.	11.06.	Atomikusak-e a beszédhangok? Szubszegmentális komponensek, leníció, természetes osztályok. Egyértékű és kétértékű fonológiai jegyek. Vetítmény Laringális jegyek (zöngé, hehezet, leheletes zöngé/mormolt hehezet): magyar/latin/olasz/lengyel/orsz - angol/német - szanszkrit/ hindi
8.	11.13. péntek :)	Univerzális Grammatika, Elvek és Paraméterek SPE-típusú lineáris fonológiai elemzések (Klasszikus Generatív Fonológia): szabályok, leképezés (deriváció), szabályformátum és szabályrendezés. Opacitás. Kétértékű jegyek, jegymátrix, rendezetlen "nyaláb"
9.	11.20.	Szótagelmélet : szótagszerkezet, szótagösszetevők. Hangzósság, a Hangzóssági Sorbarendezés Elve. Fonotaktika, halandzsaszövegek, véletlen hiányok a lexikonban

10.	11.27.	Autoszegmentális fonológia: hierarchikus szerkezet, autonóm szintek/dimenziók (ún. tengelyek), jegygeometria. Pótlónyúlás, liaison, hiátustöltés Tónusok - <i>Natalia</i> Templatikus nyelvek. Szótag: hangsúly (a szóhangsúly paraméterei, szótagsúly, extraszillabicitás), ambiszillabicitás (szótagátfedés), moraelmélet. Vetítmény
11.	12.04.	(Problémák a generatív fonológia klasszikus modelljével. Vetítmény) Metrikus fonológia: metrikus fa és metrikus rács. Illusztrációk1. Illusztrációk2 Lexikális fonológia: lexikális és posztlexikális szabályok, ciklicitás, levezetett környezeti szabályok. Kiosztmány
12.	12.11.	Prozódikus fonológia, prozódikus hierarchia, fonológiai tartományok, sandhi jelenségek. Kiosztmány. Szakirodalmi összehasonlítás - <i>Anett</i> Haladó: Goldsmith & Laks: a generatív fonológia rövid története (angolul) Siptár: strukturalista örökség a generatív fonológiában (Csak FYI, a vizsgának nem anyaga: Kurrens nem derivációs elméletek: Megszorításalapú fonológia: optimalitáselmélet; Kurrens ábrázolásalapú fonológia: Kormányzásfonológia. Elemelmélet. Kiosztmány és a hozzá tartozó diasor csak erős idegzetűeknek :-))
13.	–	–